

Avatud teadusandmed H2020 projektides Andmehaldusplaen

Tiiu Tarkpea
Tartu Ülikooli raamatukogu
Teadusandmete peaspetsialist
03.04.2019

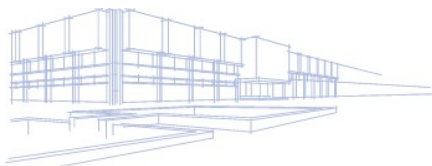
1

Teemad

1. EK nõuded H2020 teadusandmetele
2. Teadusandmete elutsükkel
3. Mis on FAIR andmed
4. Andmehaldusplaani koostamise tööriist
5. Andmehaldusplaani teemade kaupa
6. Vastutusalad ja andmehalduse maksumus
7. Andmerepositooriumid
8. Koolitusmaterjalid ja teenused

2

Teadusandmed

Teadusandmed on teadustöö tarbeks omandatud või kogutud andmed

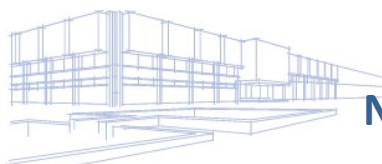
Teaduse avaandmed on teadusandmed, mis tehakse avatud juurdepääsuga kättesaadavaks

EC: As open as possible, as closed as necessary!

FAIRsFAIR*: Open if possible and FAIR at all times!

[*Fostering FAIR Data Practices in Europe](#)

3

Nõuded teadusandmetele

1. Publikatsioonide alusandmed
2. Avaandmed, lingitud publikatsiooniga
3. Arendada välja andmehaldusplaan
4. Kohustuslik alates 2017, *opt-out* võimalus
5. Varasemad projektid: vt. artikkel 29.3
6. Kulud andmehaldusele on abikõlbulikud

[How to comply with H2020 mandate - for research data](#)

4

Opt-out

Nii avatud kui võimalik, nii suletud kui vajalik!

Andmeid ei saa jagada, tundlikud andmed:

- Isikuandmed
- Riigikaitse ja turvalisusega seotud andmed
- Ärisaladus, patenditaotlused
- Keskkonnaandmed (näit. ohustatud liigid)
- Tundlike andmete metaandmed

Loobuda saab igas etapis (taotlemisel, GAP, lepingu sõlmimisel), DMP-s tuua välja põhjus.

5

Andmehaldusplaen

Andmehaldusplaen on ametlik dokument, mis kirjeldab, kuidas käsitletakse teadusandmeid kogu teadusprojekti vältel ja pärast projekti lõppemist

6

Juhendid

[Guidelines on FAIR Data Management in Horizon 2020](#) (Version 3.0, 26 July 2016)

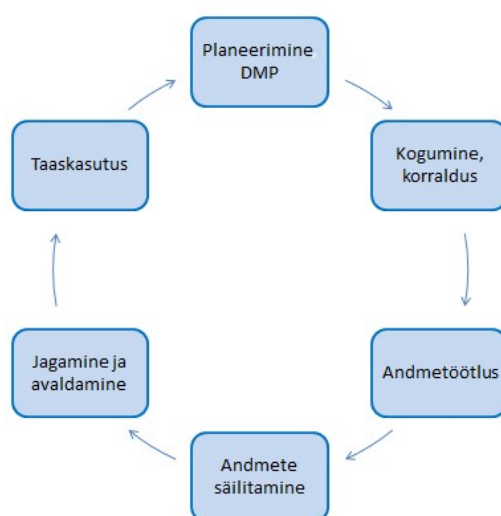
[DMP template for H2020 projects](#)

- Andmete kirjeldus
- Kuidas saavutatakse FAIR andmed
- Andmehalduse maksumus
- Infoturve
- Eetilised aspektid

[Tööriist DMPonline](#)

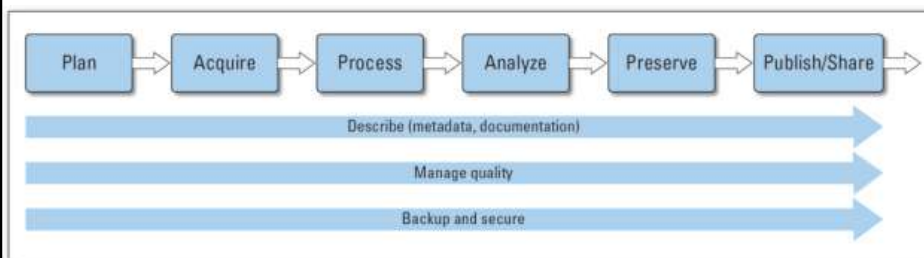
7

Teadusandmete elutsükkel

8

The United States Geological Survey Science Data Lifecycle Model

Faundeen, J.L., Burley, T.E., Carlino, J.A., Govoni, D.L., Henkel, H.S., Holl, S.L., Hutchison, V.B., Martín, Elizabeth, Montgomery, E.T., Ladino, C.C., Tessler, Steven, and Zolty, L.S., 2013, The United States Geological Survey Science Data Lifecycle Model: U.S. Geological Survey Open-File Report 2013–1265, 4 p., <http://dx.doi.org/10.3133/ofr20131265>

9

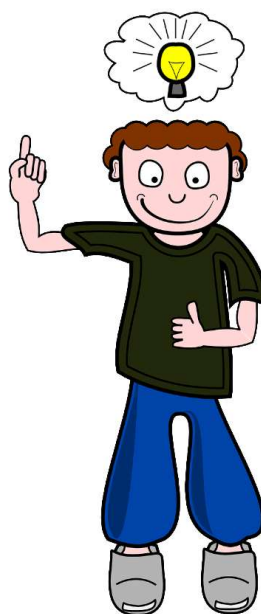
FAIR andmed: inimestele ja masinatele

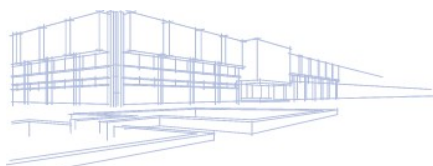
10

Tegevuskava

1. Koosta andmehaldusplaan
2. Leia sobiv andmerepositorium
3. Säilita andmed
4. Kasuta litsentse CC0, CC-BY
5. Lingi publikatsioon ja andmed

11

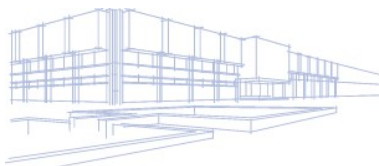

DMPonline

- Koostaja: [Digital Curation Centre](#) (UK)
- Põhineb vabal tarkvaral
- Andmehaldusplaani koostamine
- Jagamine teistega
- Allalaadimine mitmes vormingus
- Rahastajate vormid sh H2020
- Juhendid
- Eestikeelne õppematerjal
TÜ rmtk. kodulehel

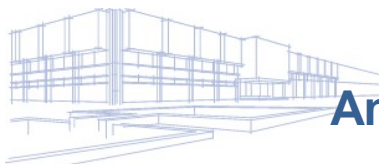
12

Andmete jagamine ja avaldamine

- **Andmete repositooriumid**
- Andmeajakirjad, *Data Journals*, eelrets., näit. Nature [Scientific Data](#), [Open Health Data](#)
- Avatud juurdepääsuga eelretsenseeritud teadusajakirjad + avaandmed, näit. [PLoS One](#). [Näide](#)
- Tutvu ajakirja andmepoliitikaga!

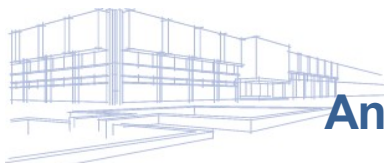
13

Andmerepositooriumid

- Eesmärk: FAIR andmed
- DOI, linkimine (artiklid, [ORCID](#))
- Säilitavad üldjuhul vähemalt 10 aastat
- Andmete kureerimine (hooldamine)
- Embargoperiood, ligipääsuõigused
- Metaandmete standardid
- Litsentsid (CC 0, CC-BY)
- Kasutusstatistika

14

Andmerepositooriumid

- Universaalsed (**Zenodo**, Figshare, Dataverse)
- Erialased (ICPSR, Dryad, GenBank, GitHub)
- Institutsionaalsed (**TÜ DataDOI**, Utrecht Yoda)
- Rahvuslikud (UK Data Service, ANDS)
- Erialased Eestis, annavad DOI:
 - **Plutof** (elurikkus, ökoloogia, biosüsteemika)
 - **QsarDB** (arvutuskeemia)
 - **EKRK** (Eesti Keeleressursside Keskus)
 - **SARV** (geoloogilised kollektsioonid)

15

Re3data

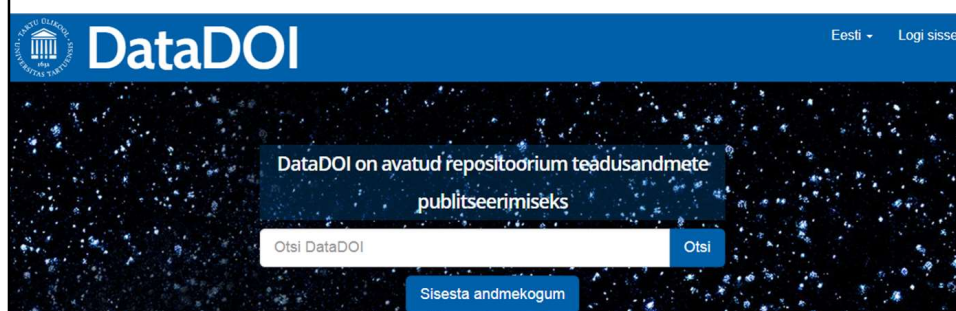
- **Registry of research data repositories**
- Üle 2000 repositooriumi
- 41 tunnust otsingu täpsustamiseks
- Otsi repositoorium → leia andmed

16

TÜ DataDOI

- Kõikidele TÜ teadlastele tasuta
- DataCite DOI, registreeritud DataCite's
- Liidestatud OpenAIRE portaaliga
- [Videojuhend](#)

[DataCite](#)

- [DataCite Eesti konsortsium](#)
- Teadusandmetele DOI omistamine ja metaandmete registreerimine
- Metaandmete raamistik (K; S; V)
- ≈ 14,5 miljonit andmekogu
- Viitevormindaja

18

 PARTICIPATE SEARCH MC

 CATCH-EyoU: Public Authorities engaging with youth: Survey Data: Estonia: Wave1

Noack, Peter; Macek, Petr; Kalmus, Veronika; Rämmer, Andu; Beilmann, Mai; Kello, Katrin; Kõuts, Ragne; Opermann, Signe (2017)
Publisher: Tartu Ülikool
Languages: English
Type: dataset
Subjects: youth, European citizenship, surveys, identity, civic and p
 identifiers: <http://dx.doi.org/10.1515/repos-6>

The data set was generated within the research project Constru European Youth: Policies, Practices, Challenges and Solutions Horizon 2020 Programme <http://www.catcheyou.eu> Grant Agree

SHARE - BOOKMARK

DOWNLOAD FROM
 Tartu Ülikool
[DataDOI](#)

[DataDOI / Socialia / Eesti Sotsiaalteaduslik Andmearhiv \(ESTA\) / Uuringute andmestikud / CATCH-EyoU / \](#)

CATCH-EyoU: Public Authorities engaging with youth: Survey Data: Estonia: Wave1

Noack, Peter; Macek, Petr; Kalmus, Veronika; Rämmer, Andu; Beilmann, Mai; Kello, Katrin; Kõuts, Ragne; Opermann, Signe

Nimi	Suurus	Kirjeldus
Abstract.docx	11.95Kb	
WP7_survey_methodology_Estonia.pdf	60.18Kb	
Estonian_Questionnaire_Older_Group_ET.pdf	4.279Mb	
Estonian_Questionnaire_Younger_Group_ET.pdf	4.281Mb	
CatchEyoU_WP7_surveyWave1_dataset_Estonia.por	778.3Kb	CatchEyoU WP7 survey Wave1 dataset Estonia
README_CatchEyoU_WP7_surveyWave1_Estonia.pdf	296.9Kb	README file for CatchEyoU WP7 survey Wave1 Estonia

 Kokkuvõte
 The data set was generated within the research project Constructing Active Citizenship with European Youth: Policies, Practices, Challenges and Solutions (CATCH-EyoU) funded by European Union, Horizon 2020 Programme - Grant Agreement No 649538. The data set is a truncated version of the adolescents' and young adults' survey that was carried out in Estonia from October to December 2016. It merges results of two polls (15-19 and 20-30 year olds). Survey was conducted by University of Tartu (UT) w. - Rohkem

Kuuplev
 2017

URI
<http://dx.doi.org/10.1515/repos-6>
<http://dataDOI.ut.ee/handle/33/57>

Märksõna
 youth, European citizenship, surveys, identity, civic and political participation

19

TÜ repositooriumis DataDOI säilitatav andmekogu on leitav OpenAIRE portaalist

de Baat, M.J. (Marco) (2018) Movies lane changing. TU Delft. Dataset.
<https://doi.org/10.4121/uuid:771cdc12-ddd8-4607-8ec2-bab096351824>

Dataset: Movies lane changing

Link as <https://doi.org/10.4121/uuid:771cdc12-ddd8-4607-8ec2-bab096351824> | How to cite this dataset

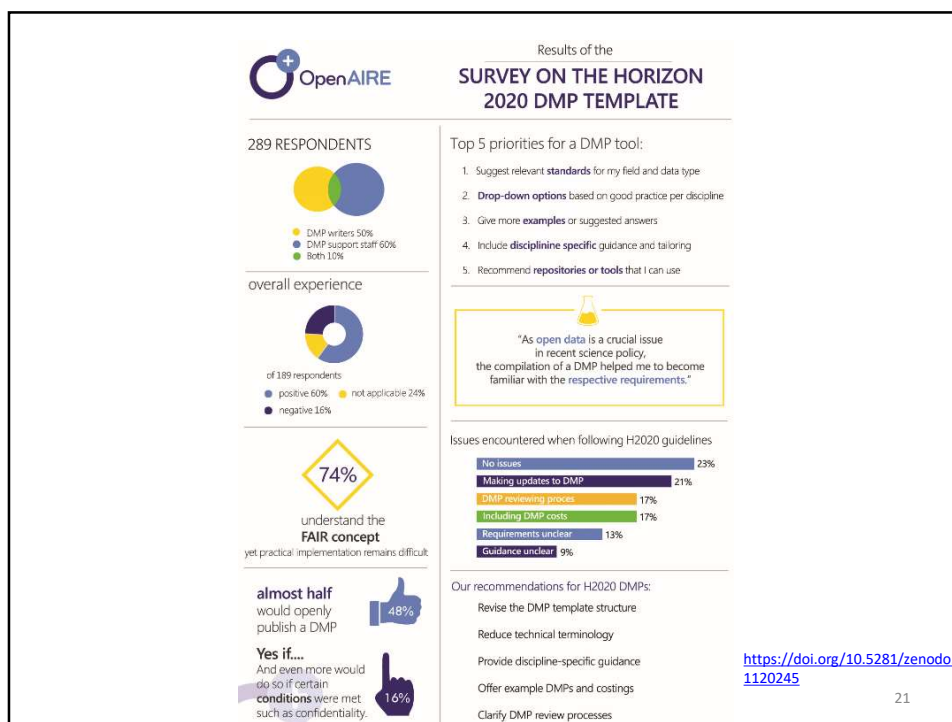
▼ go to DATA section ▼

title	Movies lane changing
creator	Marco de Baat, M.J. (Marco)
contributor	Victor Knoop, V.L. (Victor)
contributor	TU Delft, Faculty of Civil Engineering and Geosciences, Department of Transport and Planning
date accepted	2018-05-07
date created	2016-02-01 through 2016-08-17
date published	2018-05-07
description	Movies taken from Dutch road traffic. Front view and rear view mirror (second movie mounted in the same frame). Speed limit added. Current speed in view (shown speed adapted due for various test persons). Movies are used in a study checking the driver's decisions on speed or lane-changing in critical situations; the first number in the file name refers to the situation, the second one to the desired speed in km/h. For the scenarios and their meaning, see appendix B of the thesis of Marco de Baat
language	en
publisher	TU Delft
subject	Driver behaviour ◊ Lane change behaviour ◊ Traffic analysis ◊ Traffic operations
in collection	General collection of datasets
spatial coverage	Stretch of motorways including A13 and part of A4, Netherlands
map	 Map (km)
time coverage	days 2016-02-01 to 2016-02-10
related publication	Empirical Investigation of Strategy-Based Lane Change Choice: A driving experiment and questionnaire (master thesis, de Baat, M.J., 2018)
related publication	Meer inzicht in rijstrookwisselgedrag: een rij-experiment en online enquête
related publication	Strategy-Based Driving Behaviour on Freeways: Findings of Test-Drive and On-Line Survey Study (conference paper, Knoop, V.L., Keyvan-Ekbatani, M., de Baat, Marco, Taale, H., Hoogendoorn, S.P., 2017)
licence	 CC-BY (more info...)

DATA

 Dataset files (1.0 GiB) >> [download complete dataset \(zip\)](#) | [download separate files](#)

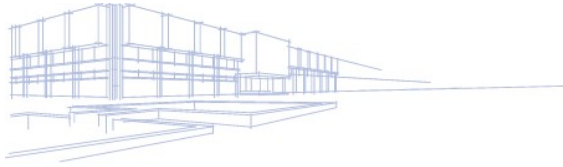
20

TÜ raamatukogu tugi

- [Avatud teadus](#)
- [Andmehaldusplaanid](#)
- [TÜ andmerekpositoorium DataDOI](#)
- [DataCite Eesti konsortsium](#)
- [Koolitusmaterjalid](#)
- [OpenAIRE veebinarid RDM teemal](#)

22

Täna kuulamast!

Kontakt
tiiu.tarkpea@ut.ee

23